

Tulum

Tulum Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu'da yaygın olarak kullanılan bir müzik aleti. Rizeli tulum ustası Bülent Bekar'a göre, tulum sesi kuş civıltıları, dere ve rüzgâr sesleri dışında Karadeniz'de duyabileceğiniz en güzel ses.

Tulum genellikle Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaylalarda, şenliklerde ve düğünlerde çalınır. Tulumla çalınan müziğin eşliğinde de horon adı verilen bir halk oyunu oynanır.

Dünyada tulum benzeyen başka müzik aletleri de var. İskoçya'daki gayda bunlardan en bilineni.

Tulumun kendine has bir sesi var. Bu sesin en önemli özelliği kesintisiz olması. Bu, üflenene havanın gövde adı verilen bölümde depolanmasıyla sağlanır. Tulum çalınırken önce ağızlık adı verilen yerden hava üflenir. Üflenene hava deriden yapılmış gövdenin şişmesini sağlar. Üflenmediğinde hava ağızlıktan dışarı kaçmaz, çünkü bunu engelleyen bir supap bulunur.

Tulum şiştikten sonra müzisyen koltuğunun altına aldığı aleti yavaş yavaş sıkıştırır. Bunun sonucunda tulumun içindeki hava nav adı verilen ve içinde iki düdük bulunan parçadan dışarı çıkar. Bu sırada müzisyen navın üzerindeki delikleri parmaklarıyla açıp kapatarak müziği çalar.

Rize'nin Ardeşen ilçesinde Kaçkar Dağları'nda çobanlık yapan Orhan Önçirak sürüsünü tulum çalarak güdüyor.

F. Kübra Gökdemir
Fotoğraf: AA

Yazımızın hazırlanmasına
katkılarından dolayı
Bülent Bekar'a
teşekkür ederiz.